

በኢትዮ ፊል ቅለት

መ-ለ-.ኋታ ባይ

ጥና ባየናር የጥና ከመድ ያናር ሆኖባኑል የህይለ ገበረ ሥላሴ ነገር:: በእውነቱ ሂጋዊ ሁይለ
ለንሰተኩ ተቻቻ መቅረብ ያልነበበት ስው ነው:: በየዚው ስጋርት ስበት ነው ይከበበቻል::
ስመ-ንግም አስተርቻል:: ለወጣት ስጋርተቻቻ አርአያ ሆናል:: አይበቃም ነበር? ለአዲው የሚዘገቡ
ውጥ ከፌዴስ ሁይለ ሁይለ በለው ከፍናለቻል:: ታክሳ እንደተከበሩ አይቀበሩ ሆና ነው ቅለት
ውሰት ይጠብ ነው?

ሁይለ ገበረ ሥላሴ ለነገሩ አቅሙን አያውቁ ከሆነ ው-ለው አድራሻል:: የኔ በጠ የገዢር ላይ ነበርና
ም ደሳይቻቸ ሲነርቻ በለተኩ አላልተውበበቻል:: በሽላቹ ማረ ደከተር ሲጋመርበት ደንገሞ ከተማና
ን ባይ ደከተሱቸ በተይ አበዳ :: በለአ አነጋጋር ይበልጥ ክረበት:: ለበዕድን ከደረው ተደራሰር
አኅፈጻው ይስቀቹ ጽር ገጠመናም የሽማማለዋቻ ከሚቻቸ አባላ ነኝ በለው ቅንቻቻቻ የመለሰን ማማ
ስም ፖርጓሜ ደንብ ሲል መከራ :: ጥንካብ በዛና ሁይለ፣ ሁይለ መባለ ክረብ መባበቻና፣ ወጪ ሁይ
ለም ለበርበር ባልም እንግልጾና በጠ ለመድና የድርጅው ተሆኑናው ቅልጥ በለው መቀኑ አካባቢ
እንደ ወያኑ መናቀን ይመረመ:: ባለፈው የእ.አክዳዳግ ገበሩ ተግኝቶ ወያኑን ያወዳለውና አካባቢ
ም የሰደበው የዘህር ሁሉ ው-መት ነው:: ሁይለ የሚናገረው ክጥ በንሰተኩው መስከ መሆኑም ነውና
መካቻቸ ለነገሩትና ተማሪ ለለት ደንበል:: እና ማለቹ መንግስቱና ክረናው መለሰ በተይወ ቅጥ
ባለውበበቻልና አትጥቻቸ በአገል አገዳማው የምት-ገብ ቅል ሆኖ ነኝ በለው መገመትና ለሆተት
ነው:: እስ በበከንድ ማረጋገጫ ባይግኝና ባይግባ ይህ ለአትጥቻቸ አካባቢ ተያያ አለመሆኑንም መረዳ
ት አለበት:: በታቻው ለለማት (?) ተጠለው ባልሬስ የሚያለቁበት ሁይለን (በረሰ አነጋጋር) ያሳቀ
ት ከ 5 ማረጋገጫ በተይ ባወጣ ማረጋገጫ ለንደለቀቹ በመጀለው መሆኑ ለነገረውና ደንበል:: ለነገሩ ሁይለ
ገንዘብን በተመለከተ ከመለስ ልማ ይበልጥ አማካ ማቀ/ገበጋብ መሆኑ ደንገሞ በአካባቢ የሚታወቁ
ነው:: መለሰ እናዋ ልሳ የእምበት ዓመት ዕቅድ የሚለው በ25ኛ መጠደዳ. አበት መሆኑን ምድረ
ወያኑ አያውቁው አቶ ሁይለ በሁለት ዓመት እናጠናቁቀዋለን ማለቹ (ለመሆኑ የሰውቸ አባላ ሆና
እንደ በይሩ?) መለሰን ባይገኘው ምንስ ያሳይንቻል? ደከተር-ኩላቹ ባቻቻ! በበከሌ የህይለ
የንግድ ተቁዋቸ ለይና ለሰም ማረጋገጫ ለመረዳቻ ማስቀበ በማድረግ ለቀጣና ተምህርት ለሰጠው
ደንበል ባይ ነኝ::

ከዘህር ለተ ገን የህይለ መቁማንት በአለታዊ ተምህርት ስጋ በመሆኑ ነው:: ተዘ ይለናል የ
ወዳል ከፌዴስ በየቅንቻቻቸ ሲልና ባይግኝና ወያኑን ባይውጭ-ሰይውል ለያድር የመለሰ ማማ
(ወይለ ቅንድብ?) ማረጋገጫ ወያኑ መጋጥ ሆና ተዋረድ ይከበበሩ:: በየዘህር ሆና ያልንለቻው
ውይ! አያጠና ያሳይናናል:: የዘህር ሁሉ ተምህርቱ መረዳ ይግኝና አመራረጥ ማረጋገጫ መጋጥ
አያጠናና እንደመጠ ነው:: አካባቢ መተሟህ ማነው ማረጋገጫ ይግኝና ማነው ማረጋገጫ ተመሳሳይ ምሳሽ

ከልሰተ ንግድ ተብለስተዋል ሆነል ማንኛን አይሁንም:: ይገና በለን ከማድነቻቻን በፈት፣ መሬ
በለን ለዝከተላ ከመነሳቻቻን በፈት ታሪክን አማካይ መመርመርና መጠንቀቀም ይገባል::
እስቱ ከቅርብ ገዢ ወደህ ይገናች የተባለ ወይም በሀገር ወዳድነት ይረዳ የተደንቀቻን አንዳንዶ
ቁን እናንለ፤

- በወያኑ በዘዴ ለማስመስላ ወር ታስር ከዘመኝም ማንኛል ተብለው የተመከለት የወያኑ መሳሪ
ያ ከሁዳ፣ ከሁዳቸ
- የደርግ አሱታ ቅንደኛ አባለች ሆኖ የቅርቡ አሁንም ደርግ ምን አጠቃ፣ ስብር መቻ
ተካሂደ የሚለ ገዳች፤
- የወያኑ መረምች ሆኖ ስንት ግኝ የፈጥመና አራም ስጠበቅ ይችር በለን ያሳሉ ገን
ከመለስ ነናዊ ተጠለን የሚለ ስረምቻ፤
- ገለፋው ስርዓትም ገለፋው የዘፈናና የመሆኑ (ከማህመድ እስከ ቅንድበና ለለችም)
- ከወያኑ ጋር ሆኖ ተረጋግጧ ስንት ስብር የነበሩ
- አሳያስ አፈወርቁና የአስተኛ በደና ነፍስ ገዳየች
- ማረቻችን ሲጠወቁበት የቅር አማራካ መስል በፊወን
- አራ ምስጋናው ቅኑስ በደረሰባም የሳይድ ቅኑስ

አሳያስ አሳያስ ነው:: በየጊዜው እነዚህ ሁሉም ወይም በፈረቻ ወዳድ ተብለው፤ ይገና
ተብለው ወዘተ ተወዳለዋል:: ተከተሉቻቸ፣ አዳምዕቻቸ፣ አድንቻቸውም ተብለናል፡፡ የመጀመራ
ያውን “ከሽ ማንኛል” ያጠለው ይከተር ታሪና አሳሳታ ስወጪ ነበር:: ሆነ ስብር አይበ
ቃም የሚለ ስሁርቻችን ያተሙ ምክመቻ ስወጪው ተካ ይለናል:: አራም ቀይ ስብር የለም ባጥቃን
ና ለመንግስት ሲያጠበቃበ የነበሩትን የደርግ አሱታ ሆኖ ሲያስቀር የነበሩት የአንገ መረምች
ከዘመኝም አልፎ ተርጉ በአስተኛ በደና ስንቱን ገዢ ወገን ልጅ ተወስና አራይ የኩል
በለበት አድንቻቸው፣ ይግኙቻቸው የሚለን በርከተዋል:: የበደናውን ተንሳሽ ለንጻ ለታን (አድም
ና ተናጋወጊ አማራ ቅድማቻው አጥቃቃለው አጥቃቃያዊ ነምደናቻቻን በአዲም ልጅነት ነው
በላ የነበሩውንም) አራም የሚያደንቃና አድንቻቸት በለወጥ መቆህፍና ስሁፍ የሚደረሰና አለ፡፡
ወያኑ ከስለጣን የደረሰውን፤ አጥቃቃያዊ ይርቻቻቸቻን ሲያጠቃና ስወጪ የነበሩውን፤ እርተራን
የነበረውንም አሳያስ አፈወርቁ፣ አልፈም የእርተራን ስብር ይሞ እያስለቀበ ያለውን አምባገኘ
ንም የአጥቃቃያ ወዳድ በለቃሁ ሌቀቁ የሚለን ሁኔታበለች ተቃቻቻቸ አይደለም:: እን ጠባ
አስመራ እየሂዳ የሀገር ስወጪ እንደሚለው የበለ ምናምንቱ ይመድቻል በለው ለጽሕና የሚገኘው
በዚ ፍቻቸ፡፡ ከመለስ ጋር ስልጣን ተጋርተውና በስብር ስይ ወንጀል ልወጣው ተናንት ተጠለና
ው ያለት ቅርቶ ቅድማም ተጠለናው ያለት የቅርቡ ቅን ስመጣ (ለምሳሌ የጊዜ 1997) ከር
ከላይም መቀበባቸው ከመለስ ገን መቆማቻቸውን ተጋቢናልና የዘመኝና ስብር ሥርዓት ስብርን

ይቅርታ ስይጠቃቅ፣ ለለዕዢ ይፈጸም ተከሱስ መሬኞች የሚለን በርግጥም
አለ፡፡ ሁገር ሌያረድ ፊርማ የበቅላላ የህን ይመስል እስቴ፡ ነው የህንና ፊርማ፡ የተባለ አርአየ
፤ የደንብ ለካቶች የታገለ ወዘተ ወዘተ ተብሎው እየተሞግበ ያለትን ገለሰቦችን ማንኛት እንጂ
ርምር፡፡

ሽወርር ማለቱ ሁገር ያረዳ የተሰራው በመስል እያስደንቀም፡፡ አልደም የካቻተኛነት ስሜት
በተለይም የሙራን ከፍልና በተለይም (እንደገኝ) በበዳድ ሁገር ነዋሪ የህንዎን እያጠቃው ነው፡፡
ወያኑ ምስጠቅ ለሰራው ለሰራው ሁሉን አድራሻና ፈጣሪ-እልደም የሚይበገሩ-- አድርት የሚወሰ
ዶው ቅተና ተንሽ አይደለም፡፡ በለመሆኑም እንዲገኘ እኩን ስተኞና ተንጋጌ የወያኑ ሲኋል
ለባሽ በረዳ ሆኖል፡፡ ሁገር በቀል ፊርማ ወይም አርአየ የጠና ይመስል ወይም አጥርር የሚታገል
ምሳሌ የለለ ይመስል ወር የታሰረውን ፍቃ ሂደ ማንኛውን ለማለት መቆለለ ከዚህ ስሜት የመነጨ
ነው፡፡ በርቱካንም በራሱ ክበት መሳሌ ካለበት ከነስተኛውን ከዚመናዊ የበት ፊጥቶችን ጋር
ትመሳሳል እንዲ በርሃ ያረሰ መመሰድም የለባት፡፡ የበርማዊ ሌላ በርቱካን ሌላ-- ሁሉም በየሁኔታ
በታራና ማዘኙት መሰረት መሞግበ የሚችል መሆኑ እንኩን መኖቶ የሚይሁን የበዳድ ምሳሌናት
ፍላጊው ልቦ ያለውን ፊርማ በሚገባ ይጠቀማል፡፡ ቪሮን ነጋሽነትም ነው በተለይ ከምሁር ይከተ
ር በለን በየች ስተመጥ :: ዕይታችን ወደ በፊናን ማተከናና የረሰ ወገ መረሳችንም የመለከታል::
ህይ ፍመት የታሰራ ነት የለንም? ያረታችውን ለክተይት ስተተው የበዳድም የህገር ወሰተም
ጠቀትን የተጠፈጻው የተሰው ፊጥቶች የለንም? በዚህት የታገለ ፊጥቶች መኖተው እስከ ተገኘት
መችና አገዛሁን ሌያገባለሁና ለአምባገናች ሌዕፍና ሌሚገና የቀረት ፊርማ የሚባለት? በዚህ ወ
ተገኘተና የጠረቀም ተካክር ሆኖታ ማንኛው ለመ የሚደረሰውን ነው እና እንደሆነ የሚደረሰውን
ነው፡፡

ከዚህ ሁሉ የተኋላ እኩ ነው ከዚህ ወይም ጉቆ ነው የፖለቲካ መጽሑፍና አስመልስ በእኩ ያስገባ
የሚባለው፡፡ ነው መጽሑፍና የየዘመናት ከተደረገ የመቀበናችውን የሚያደንቀና ግም ለግም አብረህ
አዝማምን በስራ እያቀለ ያለ የኞች፡፡ መለስ ነፍቅን ይሞከሱት በለው ለያቀኑ የሚቀመጥም
አለ፡፡ ሆኖም ታክና ተክኖሎጂ በላ ያለፋትን ተከተለ ያለትንም ቅድመ እንዲ ምን እኩ?
ይከተር ሽለቁ ሁይለም ገዢነበና ምስጠቅ በዘመናት የነበረበትን ይህንት ልቦት፡፡ በተገበው
አነጋጋር መዝብ፡፡ የጠገብ ስው መቻም የተሸቦ ያለ አይመስለውም ተብሎ የለ? ጥን እቶ ሁይለ
መስለው ልረሰት የሚይገባው ሌላ የህንና እባባል ይግም የጠገብ ፍጥል ካሬ ይልሳል የሚለው
ንው፡፡